

Службове право України. Підручник

Підручник «Службове право України» є одним із перших підручників в Україні, в якому охарактеризовано суспільні відносини державної служби у контексті їхньої галузевої приналежності. Його становлять Загальна та Особлива частини. У Загальній частині висвітлено питання щодо співвідношення публічної та державної служби, предмета і методу службового права, його структури, державно-службових правовідносин, службового законодавства, службових норм, характеристики відповідних правових інститутів (вступу на державну службу, її проходження і припинення, правового статусу державного службовця, управління державною службою, режиму державної служби, юридичної відповідальності державних службовців). Особливу частину становлять правові інститути адміністративної, спеціалізованої та мілітаризованої служби.

Підручник призначено для надання допомоги студентам, які вивчають дисципліни «Конституційне право України», «Адміністративне право України», спеціальні курси «Публічна служба», «Державна служба». Може бути використаний слухачами Центру підготовки державних службовців та професійних суддів під час вивчення відповідних навчальних дисциплін освітньо-професійної програми підготовки магістрів із спеціальності «Державне управління та адміністрування» та аспірантами під час навчання за відповідними навчальними програмами. Розрахований на науковців, публічних службовців, практичних працівників державних органів та органів місцевого самоврядування.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»**

**Л.Р. Біла-Тіунова
О.М. Стець**

СЛУЖБОВЕ ПРАВО УКРАЇНИ

Підручник

Одеса
Фенікс
2022

УДК 342.9

Б-61

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 5 від 26 грудня 2021 р.)*

Автори:

Біла-Тіунова Любов Романівна – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри адміністративного і фінансового права Національного університету «Одеська юридична академія» (передмова, розділи 1–6, література);

Стець Олег Миколайович – доктор юридичних наук, доцент, завідувач кафедри конституційного, міжнародного та приватного права Національного університету «Одеська юридична академія» (розділ 7).

Рецензенти:

Лазур Ярослав Володимирович – доктор юридичних наук, професор, декан юридичного факультету Ужгородського національного університету;

Миколенко Олександр Іванович – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри адміністративного і господарського права Одеського національного університету імені І.І. Мечникова.

Біла-Тіунова Л.Р., Стець О.М.

Б-61 **Службове право України** : підручник. Одеса: Фенікс, 2022. 771 с.

Підручник «Службове право України» є одним із перших підручників в Україні, в якому охарактеризовано суспільні відносини державної служби у контексті їхньої галузевої приналежності. Його становлять Загальна та Особлива частини. У Загальній частині висвітлено питання щодо співвідношення публічної та державної служби, предмета і методу службового права, його структури, державно-службових правовідносин, службового законодавства, службових норм, характеристики відповідних правових інститутів (вступу на державну службу, її проходження і припинення, правового статусу державного службовця, управління державною службою, режиму державної служби, юридичної відповідальності державних службовців). Особливу частину становлять правові інститути адміністративної, спеціалізованої та мілітаризованої служби.

Підручник призначено для надання допомоги студентам, які вивчають дисципліни «Конституційне право України», «Адміністративне право України», спеціальні курси «Публічна служба», «Державна служба». Може бути використаний слухачами Центру підготовки державних службовців та професійних суддів під час вивчення відповідних навчальних дисциплін освітньо-професійної програми підготовки магістрів із спеціальності «Державне управління та адміністрування» та аспірантами під час навчання за відповідними навчальними програмами. Розрахований на науковців, публічних службовців, практичних працівників державних органів та органів місцевого самоврядування.

УДК 342.9

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	12
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	14

ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Розділ 1. ВВЕДЕННЯ У СЛУЖБОВЕ ПРАВО І СЛУЖБОВЕ ЗАКОНОДАВСТВО

Глава 1. Державна служба як сфера службового права	16
1.1. Поняття, ознаки та види публічної служби.	16
1.2. Поняття та особливості державної служби.	22
1.3. Завдання і функції державної служби	25
1.4. Принципи державної служби	30
1.5. Види державної служби	38
Глава 2. Предмет і методи службового права.	48
2.1. Сутність і поняття службових правовідносин	48
2.2. Ознаки службових правовідносин	51
2.3. Види службових правовідносин.	55
2.4. Адміністративний акт як підстава виникнення, зміни і припинення службових правовідносин	57
2.5. Методи службового права	58
2.6. Система службового права	61
Глава 3. Службове законодавство	62
3.7. Поняття і система службового законодавства	62
3.7.1. Нормативно-правові акти загального характеру	62
3.7.2. Нормативно-правові акти, які регулюють адміністративну службу.	66
3.7.3. Нормативно-правові акти, які регулюють спеціалізовану службу	74
3.7.4. Нормативно-правові акти, які регулюють мілітаризовану службу	76
3.8. Норми службового права: поняття і види	80

Розділ 2. СУБ'ЄКТИ СЛУЖБОВОГО ПРАВА

Глава 4. Поняття, види і правовий статус державного службовця	86
4.1. Поняття та ознаки державного службовця	86
4.2. Види державних службовців	90
4.3. Основні права державного службовця	92
4.4. Основні обов'язки державного службовця	99
4.5. Підпорядкування державного службовця та виконання наказу (розпорядження), доручення	108
4.6. Політична неупередженість державного службовця	113

Глава 5. Суб'єкти управління державною службою як суб'єкти службового права	118
5.1. Поняття та сутність управління державною службою	118
5.2. Суб'єкти управління державною службою.	124
5.2.1. Кабінет Міністрів України як суб'єкт управління державною службою.	125
5.2.2. Національне агентство України з питань державної служби	127
5.2.3. Комісія з питань вищого корпусу державної служби	140
5.2.4. Керівник державної служби.	147
5.2.5. Служба управління персоналом.	152

Розділ 3. ПРАВО НА ДЕРЖАВНУ СЛУЖБУ І МЕХАНІЗМ ЙОГО РЕАЛІЗАЦІЇ

Глава 6. Загальна характеристика права на державну службу	156
6.1. Поняття і правове регулювання права на державну службу	156
6.2. Вимоги до осіб, які претендують на вступ на державну службу	160
6.2.1. Загальні вимоги до осіб, які претендують на вступ на державну службу	160
6.2.2. Спеціальні вимоги до осіб, які претендують на вступ на державну службу.	165
6.3. Обмеження права на державну службу	169
6.4. Захист права на державну службу.	178

Глава 7. Посада державної служби	182
7.1. Теоретико-правові засади посади державної служби	182
7.1.1. Поняття та ознаки посади державної служби	182
7.1.2. Правове регулювання посади державної служби	183
7.1.3. Посадова інструкція	188
7.2. Правовий статус посади державної служби	192
7.3. Види посад державної служби	197

Глава 8. Організаційно-правові засади конкурсу на зайняття посади державної служби	204
8.1. Поняття, види і принципи конкурсу на зайняття посади державної служби	204
8.2. Підстави проведення конкурсу на зайняття посади державної служби	205
8.3. Інформація про проведення конкурсу на зайняття посади державної служби	207
8.4. Конкурсна комісія	209
8.5. Суб'єкти оцінювання професійної компетентності кандидатів під час проведення конкурсу	211
8.6. Методи оцінювання професійної компетентності кандидатів під час конкурсу.	212

Глава 9. Набуття статусу державного службовця	218
9.1. Призначення на посаду державної служби.	218
9.2. Контракт про проходження державної служби	224
9.3. Випробування та встановлення відповідності державного службовця займаній посаді	228
9.4. Присяга державного службовця	230
9.5. Особова справа державного службовця	234

Глава 10. Обмеження при призначенні на посади державної служби	237
10.1. Поняття близьких осіб	237
10.2. Обмеження спільної роботи близьких осіб	238

Глава 11. Обмеження при проходженні державної служби	240
11.1. Обмеження щодо використання службових повноважень чи свого становища	230
11.2. Обмеження щодо одержання подарунків	241
11.3. Обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності	245
11.4. Обмеження після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави чи місцевого самоврядування	252

Розділ 4. СЛУЖБОВА КАР'ЄРА

Глава 12. Теоретико-правові засади службової кар'єри	255
12.1. Поняття та сутність службової кар'єри	255
12.2. Особливості службової кар'єри.	259
12.3. Принципи службової кар'єри	262
12.4. Види службової кар'єри	265

Глава 13. Проходження державної служби	272
13.1. Проходження державної служби і просування по державній службі	272
13.2. Ранги державних службовців.	273
13.3. Переведення державних службовців.	279
13.4. Службове відрядження	281
13.5. Зміна істотних умов державної служби.	285
13.6. Оцінювання результатів службової діяльності	287

Глава 14. Професійна компетентність державних службовців	297
14.1. Поняття професійної компетентності державних службовців	297
14.2. Види форм професійного навчання державних службовців	299
14.3. Система професійного навчання	304
14.4. Принципи професійного навчання	309

14.5. Індивідуальна програма підвищення рівня професійної компетентності державного службовця	313
Глава 15. Режим державної служби	317
15.1. Поняття режиму державної служби	317
15.2. Робочий час державних службовців	319
15.3. Час відпочинку державних службовців	324
15.3.1. Щорічна основна відпустка	324
15.3.2. Щорічні додаткові та інші відпустки	327
15.4. Оплата праці державних службовців	333
15.5. Заохочення державних службовців	340
15.6. Соціально-побутове забезпечення державних службовців	346
15.7. Належні умови для виконання державними службовцями посадових обов'язків	350
Глава 16. Дисциплінарна відповідальність державних службовців	354
16.1. Поняття, ознаки та склад дисциплінарного проступку державного службовця	354
16.2. Підстави дисциплінарної відповідальності державних службовців	360
16.3. Дисциплінарні стягнення	382
16.4. Обставини, що пом'якшують або обтяжують дисциплінарну відповідальність	385
16.5. Дисциплінарне провадження і дисциплінарна справа	389
16.6. Відсторонення державного службовця	395
16.7. Порядок накладення і зняття дисциплінарних стягнень	398
Глава 17. Матеріальна відповідальність державних службовців	404
17.1. Основи матеріальної відповідальності державних службовців	404
17.2. Порядок відшкодування матеріальної шкоди	410
Глава 18. Адміністративна та кримінальна відповідальність державних службовців	413
18.1. Адміністративна відповідальність державних службовців	413
18.2. Кримінальна відповідальність державних службовців	422
Глава 19. Припинення державної служби	428
19.1. Втрата права на державну службу	428
19.2. Закінчення строку призначення на посаду державної служби	434
19.3. Припинення державної служби за ініціативою державного службовця або за угодою сторін	435
19.4. Припинення державної служби за ініціативою суб'єкта призначення	437
19.5. Припинення державної служби у зв'язку з обставинами, що склалися незалежно від волі сторін	440

19.6. Припинення державної служби у разі незгоди державного службовця на проходження державної служби у зв'язку із зміною її істотних умов	444
19.7. Припинення державної служби у разі виходу державного службовця на пенсію або досягнення ним 65-річного віку, якщо інше не передбачено законом	444
19.8. Припинення державної служби у разі застосування заборони, передбаченої Законом України «Про очищення влади»	446
19.9. Припинення державної служби з підстав, передбачених контрактом про проходження державної служби (у разі укладення)	446
19.10. Передача справ і майна	446
Глава 20. Пенсійне забезпечення державних службовців.	448
20.1. Пенсія за віком	449
20.2. Пенсія по інвалідності	451
20.3. Пенсія у зв'язку із втратою годувальника	452

ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

Розділ 5. ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАТИВНА СЛУЖБА

Глава 21. Державна служба в Апараті Верховної ради України	453
21.1. Організаційно-правові засади державної служби в Апараті Верховної Ради України.	453
21.2. Проходження державної служби в Апараті Верховної Ради України	457
Глава 22. Державна служба у допоміжних органах, утворених Президентом України	462
22.1. Організаційно-правові засади державної служби у допоміжних органах, утворених Президентом України	462
22.2. Проходження державної служби в апараті Ради національної безпеки та оборони України	466
22.3. Проходження державної служби в Офісі Президента України	468
Глава 23. Державна служба в Секретаріаті Кабінету Міністрів України	470
23.1. Організаційно-правові засади державної служби в Секретаріаті Кабінету Міністрів України.	470
23.2. Проходження державної служби в Секретаріаті Кабінету Міністрів України.	473
Глава 24. Державна служба в апараті (секретаріаті) окремих державних колегіальних органів	476

24.1. Державна служба у Рахунковій палаті України	476
24.2. Державна служба в Антимонопольному комітеті України	479
24.3. Державна служба в Центральній виборчій комісії	486
Глава 25. Державна служба в апаратах (секретаріаті) судів	490
25.1. Державна служба в Секретаріаті Конституційного Суду України. . .	491
25.2. Державна служба в апараті загальної юрисдикції	493
Глава 26. Державна служба в органах системи правосуддя	500
26.1. Державна служба в Секретаріаті Вищої ради правосуддя.	501
26.2. Державна служба в Секретаріаті Вищої кваліфікаційної комісії суддів	504
26.3. Державна служба у Державній судовій адміністрації України . . .	508
26.3. Державна служба у Службі судової охорони.	510
Глава 27. Державна служба в органах військового управління	512
Розділ 6. ДЕРЖАВНА СПЕЦІАЛІЗОВАНА СЛУЖБА	
Глава 28. Дипломатична служба	516
28.1. Організаційно-правові засади дипломатичної служби	516
28.2. Проходження дипломатичної служби.	519
28.3. Режим дипломатичної служби.	524
Глава 29. Державна служба в Державній митній службі України	527
29.1. Організаційно-правові засади державної служби в Державній митній службі України	527
29.2. Проходження державної служби в Державній митній службі України	529
29.3. Особливості правового статусу посадових осіб Державної митної служби України.	534
29.4. Режим державної служби в Державній митній службі України . . .	536
Глава 30. Державна служба в Державній податковій службі України	539
30.1. Організаційно-правові засади державної служби в Державній податковій службі України.	539
30.2. Проходження державної служби в Державній податковій службі України	541
30.3. Режим державної служби в Державній податковій службі України. .	543
Глава 31. Державна служба в Національній поліції України	545
31.1. Організаційно-правові засади державної служби в Національній поліції.	545

31.2. Проходження державної служби в Національній поліції.	547
31.3. Режим державної служби в Національній поліції.	554
31.4. Службова дисципліна і дисциплінарна відповідальність поліцейських.	558
Глава 32. Державна служба в системі прокуратури.	562
32.1. Організаційно-правові засади державної служби в системі прокуратури.	562
32.2. Проходження державної служби в системі прокуратури	563
32.3. Режим державної служби в системі прокуратури	571
Глава 33. Державна служба у Службі судової охорони	575
33.1. Організаційно-правові засади державної служби у Службі судової охорони.	575
33.2. Проходження державної служби у Службі судової охорони	576
Глава 34. Державна служба в Державній кримінально-виконавчій службі.	581
34.1. Організаційно-правові засади державної служби в Державній кримінально-виконавчій службі	581
34.2. Проходження державної служби в Державній кримінально-виконавчій службі	583
34.3. Режим державної служби в Державній кримінально-виконавчій службі	587
Глава 35. Державна служба в Державній службі цивільного захисту	589
35.1. Організаційно-правові засади державної служби в Державній службі цивільного захисту	589
35.2. Проходження державної служби в Державній службі цивільного захисту	590
35.3. Режим державної служби в Державній службі цивільного захисту .	597
Глава 36. Державна служба в Національному антикорупційному бюро України	599
36.1. Організаційно-правові засади державної служби в Національному антикорупційному бюро України	599
36.2. Проходження державної служби в Національному антикорупційному бюро України	600
36.2.1. Особливості призначення Директора Національного антикорупційного бюро України.	601
36.2.2. Особливості проходження державної служби в Національному антикорупційному бюро України	605

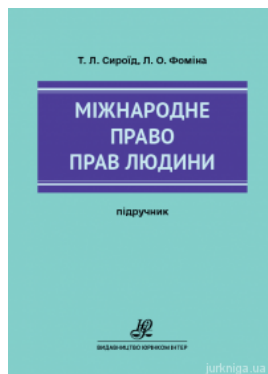
Глава 37. Державна служба в Державному бюро розслідувань	609
37.1. Організаційно-правові засади державної служби в Державному бюро розслідувань.	609
37.2. Проходження державної служби у Державному бюро розслідувань	611
37.2.1. Особливості призначення Директора Державного бюро розслідувань	611
37.2.2. Особливості призначення керівників структурних підрозділів Державного бюро розслідувань	614
37.2.3. Особливості проходження державної служби в Державному бюро розслідувань.	615
Глава 38. Державна служба в Бюро економічної безпеки	618
38.1. Організаційно-правові засади державної служби в Бюро економічної безпеки.	618
38.2. Проходження державної служби в Бюро економічної безпеки	620
38.2.1. Особливості призначення Директора Бюро економічної безпеки	620
38.2.2. Особливості проходження державної служби працівниками Бюро економічної безпеки	624
Розділ 7. ДЕРЖАВНА МІЛІТАРИЗОВАНА СЛУЖБА	
Глава 39. Служба у Збройних Силах України (військова служба).	628
39.1. Поняття, особливості та види військової служби.	628
39.2. Організаційно-правові засади військової служби.	632
39.3. Військовий обов'язок	635
39.4. Прийняття на військову службу.	636
39.5. Військові звання.	642
39.6. Проходження військової служби	644
39.7. Проходження військової служби іноземцями та особами без громадянства	649
39.8. Правовий статус військовослужбовця.	650
39.9. Військова дисципліна і дисциплінарна відповідальність.	652
39.10. Режим військової служби.	656
Глава 40. Служба у Військовій службі правопорядку у Збройних Силах України	674
40.1. Організаційно-правові засади служби у Військовій службі правопорядку у Збройних Силах України	674
40.2. Проходження військової служби у Військовій службі правопорядку у Збройних Силах України	675
40.3. Особливості правового статусу військовослужбовців Військової служби правопорядку у Збройних Силах України.	676
Глава 41. Служба в Державній прикордонній службі України	680

41.1. Організаційно-правові засади служби в Державній прикордонній службі України	680
41.2. Проходження служби в Державній прикордонній службі України	682
Глава 42. Служба в Національній гвардії України	685
42.1. Організаційно-правові засади служби в Національній гвардії України.	685
42.2. Проходження служби в Національній гвардії України.	687
42.3. Режим служби в Національній гвардії України.	688
Глава 43. Служба у Службі безпеки України	690
43.1. Організаційно-правові засади служби у Службі безпеки України.	690
43.2. Проходження служби у Службі безпеки України	691
43.3. Режим служби у Службі безпеки України	692
Глава 44. Служба в Державній охороні органів державної влади України та посадових осіб	694
44.1. Організаційно-правові засади служби в Державній охороні органів державної влади України та посадових осіб.	694
44.2. Проходження служби в Державній охороні органів державної влади України та посадових осіб	696
44.3. Режим служби в Державній охороні органів державної влади України та посадових осіб	699
Глава 45. Служба в Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації.	701
45.1. Організаційно-правові засади служби в Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації.	701
45.2. Проходження служби в Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації.	702
45.3. Режим служби в Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації.	705
Глава 46. Служба в Державній спеціальній службі транспорту	708
46.1. Організаційно-правові засади служби в Державній спеціальній службі транспорту	708
46.2. Проходження служби в Державній спеціальній службі транспорту.	709
Глава 47. Служба в розвідувальних органах України	712
47.1. Організаційно-правові засади служби в розвідувальних органах України	712
47.2. Проходження служби в розвідувальних органах України.	714
47.3. Режим служби в розвідувальних органах України.	716
ЛІТЕРАТУРА	718

Книги, які можуть вас зацікавити

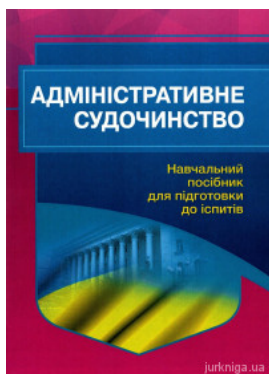
Кодекс України про адміністративні правопорушення

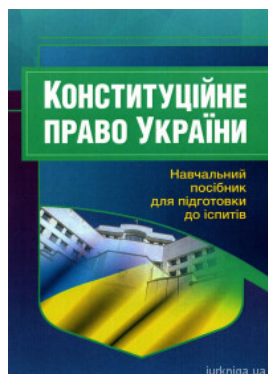
Міжнародне право прав людини

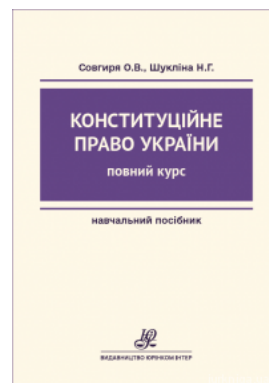
Кодекс адміністративного судочинства України

Адміністративне судочинство. Навчальний посібник для підготовки до іспитів

Конституційне право України. Навчальний посібник для підготовки до іспитів

Конституційне право України. Повний курс

Перейти до галузі права
Адміністративне право

Перейти на сайт →